

Προπαγάνδα με τους Βλάχους

Του ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ι. ΜΕΡΤΖΟΥ*

Πρόσφατα η Ρουμανία εξεβίασε το Βελιγράδι να αναγνωρίσει «βλάχικη μειονότητα» στη Σερβία, ενώ η ρουμανική προπαγάνδα συνεχίζεται - και στην Ελλάδα. Ως γνωστόν, ευθύς μετά την ίδρυσή της η Ρουμανία επί τουλάχιστον 73 συνεχή χρόνια μεταξύ 1870-1943 δαπάνησε ποταμούς χρυσού για να πείσει τους βλαχόφωνους Έλληνες ότι τάχα «είναι Ρουμάνοι», αλλά απέτυχε οικτρά. Οι ελάχιστες εξαιρέσεις επιβεβαιώνουν τον απαράβατο κανόνα. Από το 1960 συνεχίζει με ηπιότερους τρόπους την προσπάθεια εκμαυλισμού, προσφέροντας υποτροφίες και άλλα προνόμια σε οποιονδήποτε Βαλκάνιο νέο, προερχόμενο απλώς από βλαχόφωνα οικογένεια, έστω και μεικτή. Απέτυχε στην Ελλάδα, αλλά έχει επιτυχίες στα Σκόπια και στην Αλβανία.

Στους καιρούς μας, ωστόσο, το ζήτημα δεν περιορίζεται μόνο στη ρουμανική προπαγάνδα. Τα τελευταία 25 χρόνια ισχυρά ξένα κέντρα επιχειρούν συστηματικά να αναγνωρισθεί διεθνώς στα Βαλκάνια ένα ξεχωριστό «Διαπεριφερειακό Έθνος Βλάχων» με αντίστοιχες «μειονότητες» σε καθεμιά βαλκανική χώρα. Ο στόχος είναι προφανής: εσωτερικές έριδες έως συγκρούσεις στα σπλάχνα του καθενός λαού, αποσταθεροποίηση των επιμέρους βαλκανικών κρατών χωριστά και τελικά περαιτέρω κατακερματισμός της Βαλκανικής.

Η βαλκανική κερσόνησος είναι κρίσιμος γεωπολιτικός χώρος επειδή αποτελεί τον συντομότερο στρατηγικό διάδρομο προς/από τα κοιτάσματα της Κασπίας και ελέγχει την ενεργειακή ασφάλεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επειδή τη διασχίζουν οι ενεργειακοί αγωγοί, όπου αναμετρώνται η Ουάσιγκτον με τη Μόσχα. Γι' αυτόν τον σκοπό τα ξένα κέντρα επικαλούνται το γεγονός ότι Βλάχοι σήμερα υπάρχουν σε Αλβανία, Σερβία, Σκόπια, Βουλγαρία, Ρουμανία και Ελλάδα. Ετσι όντως συμβαίνει. Ωστόσο, αμάχητα κρατικά αρχεία, αυτοκρατορικά διατάγματα, μνημεία, επιτύμβια, μέγαλα, εμπορικά κέντρα και επισημονικά συγγράμματα ξένων ιστορικών, τόσο στα Βαλκάνια όσο και στην Αυστροουγγαρία, μαρτυρούν διαχρονικά από τον 16ο κιόλας αιώνα ότι όλοι αυτοί ανεξαιρέτως οι Βλάχοι προήλθαν από τα περιώνυμα βλαχοχώρια του ευρύτερου ελληνικού χώρου, καμάρωναν ότι είναι Έλληνες, καλλιέργησαν και μετέδωσαν την ελληνική παιδεία, μετέδωσαν τον ευρωπαϊκό Διαφωτισμό, συνέδραμαν πρωταγωνιστικά το Γένος να απελευθερωθεί και χρύσωσαν τη μικρή Ελλάδα μόλις απελευθερώθηκε. Τα αμάχητα αυτά τεκμήρια πιστοποιούν την εθνική ταυτότητα της βλαχόφωνης Ρωμοσύνης μας στη Διασπορά με ονοματεπώνυμο, τόπο καταγωγής, επάγγελμα και χρονολογία αυτών των Βλάχων.

Στις χώρες της μετέπειτα Γιουγκοσλαβίας, Αυστρίας και Ουγγαρίας, οι Έλληνες Βλάχοι απέκτησαν μυθικές περιουσίες, τε-

ράστια κτήματα, ισχυρότατες τράπεζες, περιλαμπρα μέγαλα και τίτλους ευγενείας στον αυτοκρατορικό οίκο των Αψβούργων. Αφού είχαν ανθήσει στη Βενετία, επικρατούσαν στη Ριέκα και στην Τεργέστη. Κυριάρχησαν στη Βούδα, την Πέστη και τη Βιέννη, όπου έκτισαν μνημειώδεις ελληνικούς ναούς και θεόρατα караβάν σαράι για τα караβάνια τους, ανέπτυξαν ισχυρότατες επιχειρήσεις, έγιναν μεγάλοι τραπεζίτες, βαρόνοι και μυστικοσύμβουλοι του αυτοκράτορα. Στην Πέστη, οι Έλληνες δεν ανέχονται να εκκλησιάζονται στη σερβική εκκλησία και ζητούν άδεια να κτίσουν δική τους. Την ελληνική αίτηση «υπογράφουν 300 ελληνικές οικογένειες εξών τα 2/3 Μακεδονόβλαχοι. Οι 177 οικογένειες κατάγονται από τη Μοσχόπολη. Ο έρανος για τον ναό απέδωσε 32.454 χρυσά φλωριά. Τα 26.000 έδωσαν Μοσχοπολίτες: 40.000 φράγκα ο Αλέξανδρος Λέπωρος, 2.000 χρυσά φλωριά ο Ναούμ Μέσκα και ο Γεώργιος Χριστοδούλου». Ο μεγαλοπρεπής ελληνικός ναός της Πέστης εγκαινιάζεται το 1770 και αφιερώνεται στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Την ίδια εποχή, οι Ρωμαίοι Μακεδονόβλαχοι στη σερβική πόλη Στάμπας συντηρούν τέσσερα ελληνικά σχολεία: αρρεναγωγείο, παρθενγωγείο, γυμνάσιο και επαγγελματική σχολή.

Μόλις ιδρύθηκε το πρώτο ελεύθερο κράτος, πρώτοι εξ όλων των Ελλήνων οι Βλάχοι της Βιέννης το 1830 αποστέλλουν στον κυβερνήτη την πλουσιοπάροχη βοήθειά τους για τα ορφανά του Αγώνα. Στις 16 Μαΐου 1830, ο κυβερνήτης Ιω. Καποδίστριας έγραφε στον Βλάχο μεγιστάνα Γεώργιο Σ. Σίνα, γενάρχη των ομωνύμων μεγάλων εθνικών ευεργετών, τα εξής: «Εδέχθημεν μετά πολλής ευγνωμοσύνης την ποσότητα των 2.007/100 δισιτών τα οποία μετά των εν Βιέννη συμπολιτών σας Γραικο-Βλάχων προσεφέρετε δωρεάν (...) Είθε το ιδιόν σας παράδειγμα να εγείρη και άλλους ομογενείς (...) Εκφράζομεν προς σε, Κύριε, και προς τους συμπολίτας σου Γραικο-Βλάχους πολλήν ευγνωμοσύνην εκ μέρους των ορφανών και, παρ' ημών, την εξαιρετον υπόληψιν».

Ενδεικτικά σημειώνεται ότι Βλάχοι στα σύγχρονα Βαλκάνια ήσαν ο υπουργός Εξωτερικών της Γιουγκοσλαβίας Κότσα Πόποβιτς και ο πρωθυπουργός των Σκοπίων Χάρι Κόστοφ. Βλάχικες ρίζες επίσης έχουν στη Σερβία ο σημερινός πρόεδρος της Δημοκρατίας Μπόρις Τάντιτς, στην Αλβανία ο ηγέτης της αξιωματικής αντιπολίτευσης Εντι Ράμα και στην Ελλάδα ο πρόεδρος της Ν. Δ. Αντώνης Σαμαράς.

Σ' αυτό, λοιπόν, το ελληνικό υπόστρωμα των Βαλκανίων επιχειρείται τώρα να αναγνωρισθεί διεθνώς ένα χωριστό «Διαπεριφερειακό Έθνος Βλάχων»! Σκληρόν προς κέντρα λακτίζειν. Αλλά ας έχουν γνώση και οι φύλακες.

*Ο κ. Ν. Ι. Μέρτζος είναι πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, δημοσιογράφος, συγγραφέας και Βλάχος.